

آشنایی با مهم ترین درختان، درختچه ها و پیچ های زینتی

تألیف:

سید نجم الدین مرتضوی

سیده فرحناز طالبی

مرتضوی، سید نجم‌الدین

آشنایی با درختان، درختچه‌ها و پیچ‌های زینتی / تألیف سید نجم‌الدین مرتضوی، فرحناز

طالبی

مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۹۱.

۲۴۸ ص. - صور: جدول، نمودار. (انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد: ۴۶۳: کشاورزی: ۱۸۲)

ISBN 964-324-271-8

کتابنامه: ص. [۱۲۷] - ۲۳۸

۱. درختان - - ایران ۲. درختچه‌ها - - ایران ۳. پیچ‌های زینتی - - ایران.

۴. درختکاری - - ایران. الف. طالبی، فرحناز، نویسنده همکار. ب. جهاد دانشگاهی مشهد.

ج. عنوان.

۶۳۵/۹۷۷

SB۴۲۵/۶/م۴۱۵

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

مشهد میدان آزادی، پردیس دانشگاه فردوسی، سازمان مرکزی جهاد دانشگاهی مشهد

ص. پ. ۱۳۷۶-۹۱۷۷۵ تلفن ۸۸۲۲۴۶۷ مرکز بخش ۸۸۲۲۳۰

E-mail: info@jdmpress.com www.jdmpress.com

آشنایی با مهم‌ترین درختان، درختچه‌ها و پیچ‌های زینتی

تألیف: سید نجم‌الدین مرتضوی

سیده فرحناز طالبی

حروفچینی: واژگان خرد / لیتوگرافی: مشهد اسکر / چاپ و صحافی: دانشگاه فردوسی

چاپ اول زمستان ۱۳۹۱ / ۱۶۵۰ نسخه / شماره نشر ۴۶۳

شابک ۹۶۴-۳۲۴-۲۷۱-۸ ISBN: 964-324-271-8

کلیه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است.

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال

بسم... الرحمن الرحيم

کتاب بزرگترین دستاورد فرهنگی بشر است. دانش بشری مدیون هزاران هزار کتابی است که در طول تاریخ با رنج و تلاش فراوان گرد آمده‌اند. کتاب تدارم معرفت علمی انسان است که سرانجام به تراکم دانش و بروز دگرگونی‌های تمدنی می‌انجامد.

جهاد دانشگاهی مشهد بر این باور است که نخستین گام در راه بهبود ساختارهای اقتصادی اجتماعی و توسعه کشور، دستیابی به تازه‌های دانش و نشر یافته‌های پژوهشگران است. کتاب حاضر چهارصد و شصت و هفتمین اثری است که با همین رویکرد منتشر می‌شود. رهنمودهای خوانندگان فرهیخته می‌تواند ما را در ارتقای سطح کیفی و کمی این آثار یاری نماید.

انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد

فهرست

۱۳.....	پیشگفتار
۱۵.....	۱ کلیات
۱۵.....	۱-۱ اهمیت درختان
۲۱.....	۱-۲ طبقه‌بندی درختان و درختچه‌های زینتی
۲۲.....	(الف) طبقه‌بندی درختان
۲۲.....	(ب) طبقه‌بندی درختچه‌ها
۲۲.....	(ج) طبقه‌بندی پیچ‌ها
۲۲.....	۱-۳ مهم‌ترین عوامل اکولوژیک
۲۳.....	۱-۴ انواع نهالستان
۲۳.....	۱-۵ استقرار نهالستان‌ها
۲۳.....	۱-۶ زمان کاشت درختان و درختچه‌های زینتی
۲۵.....	۲ درختان و درختچه‌های سوزنی‌برگ
۲۵.....	مقدمه‌ای بر درختان و درختچه‌های سوزنی‌برگ
۲۶.....	معرفی مهم‌ترین خانواده سوزنی‌برگان
۲۶.....	۲-۱ خانواده پدوکاریاسه (<i>Pedocarpaceae</i>)
۲۷.....	۲-۲ خانواده تاکسودیا (<i>Taxodiaceae</i>)
۳۱.....	۲-۳ خانواده سرخدار (<i>Taxaceae</i>)
۳۱.....	۲-۳-۱ جنس سرخدار (<i>Taxus</i>)
۳۳.....	۲-۳-۲ جنس تریا (<i>Torreya</i>)
۳۴.....	۲-۴ خانواده سرو (<i>Cupressaceae</i>)
۳۴.....	۲-۴-۱ جنس <i>Cupresseae</i>
۴۰.....	۲-۴-۲ جنس <i>Junipereae</i>
۴۱.....	۲-۴-۳ جنس نوش (<i>Thuja, Biota</i>)
۴۴.....	۲-۵ خانواده سفالو تاکساسه (<i>Cephalotaxaceae</i>)

۴۴	خانواده کاج (Pinaceae)
۴۶	جنس‌های مختلف کاج
۴۶	۲-۶-۱ جنس پینوس (Pinus)
۵۳	۲-۶-۲ جنس پیسه‌آ (Picea)
۵۶	۲-۶-۳ جنس سدروس (Cedrus)
۶۰	۲-۶-۴ جنس لاریکس (Larix)
۶۱	۲-۶-۵ جنس آبیس یا نراد (Abies)
۶۳	۲-۷ خانواده کاج مطبق (Araucariaceae)
۶۳	۲-۷-۱ جنس (Araucaria)
۶۵	۲-۸ خانواده گز (Tamaricaceae)
۶۶	۲-۸-۱ جنس گز (Tamarix)
۶۹	۳ درختان و درختچه‌های زینتی پهن برگ
۶۹	۳-۱ خانواده اریکاسه (Ericaceae)
۶۹	۳-۱-۱ جنس azalea
۷۱	۳-۲ خانواده اسفناج (Chenopodiaceae)
۷۲	۳-۲-۱ جنس آتریپلکس (Atriplex)
۷۳	۳-۳ خانواده اقرا (Aceraceae)
۷۴	۳-۳-۱ جنس اقرا (Acer)
۷۸	۳-۴ خانواده بتولاسه (Betulaceae)
۷۸	۳-۴-۱ جنس توس یا غان (Betula)
۸۰	۳-۴-۲ جنس توسکا (Alnus)
۸۲	۳-۵ خانواده بودله‌یاسه (Buddleiaceae)
۸۲	۳-۵-۱ جنس دم‌موشی (Buddleia)
۸۳	- دم‌موشی آسیایی (Buddleia asiatica)
۸۸	۳-۶ خانواده بید (Salicaceae)
۸۹	۳-۶-۱ جنس بید (Salix)
۸۹	گونه‌های مختلف بید
۹۴	۳-۶-۲ جنس سپیدار (Populus)
۹۵	گونه‌های مختلف جنس سپیدار (Populus)
۹۸	۳-۷ خانواده بیگونیاسه (Bignoniaceae)
۹۹	۳-۷-۱ جنس کاتالپا یا جوالدوز (Catalpa)

- ۱۰۱..... ۳-۷-۲ جنس پیچ اناری (Tecoma)
- ۱۰۱..... ۳-۷-۳ جنس انار شیطان (Tecomella)
- ۱۰۲..... ۳-۷-۴ جنس درخت یاسی (Millingtonia)
- ۱۰۲..... ۳-۸ خانواده پروانه آسا (Leguminosae or Papilionaceae)
- ۱۰۳..... ۳-۸-۱ جنس Rubinia
- ۱۰۴..... گونه‌های مهم افاقیا
- ۱۰۷..... ۳-۸-۲ جنس نیلگ (Amorpha)
- ۱۰۸..... ۳-۸-۳ جنس Laburnum
- ۱۰۸..... - درخت پروانه (Laburnum anagroides)
- ۱۰۸..... ۳-۸-۴ جنس Poinciana
- ۱۰۹..... ۳-۸-۵ جنس Caragana
- ۱۱۰..... ۳-۸-۶ جنس Colutea
- ۱۱۱..... ۳-۸-۷ جنس Sparitum
- ۱۱۱..... ۳-۸-۸ جنس Erythrina
- ۱۱۳..... ۳-۹ خانواده پسته (Anacardiaceae)
- ۱۱۳..... ۳-۹-۱ جنس درخت پر (Cotinus)
- ۱۱۴..... ۳-۱۰ خانواده توت (Moraceae)
- ۱۱۵..... ۳-۱۰-۱ جنس توت (Morus)
- ۱۱۷..... ۳-۱۰-۲ جنس توت کاغذی (Brossonetia)
- ۱۱۸..... ۳-۱۱ خانواده توی (Hamamelidaceae)
- ۱۱۸..... ۳-۱۱-۱ جنس Parrotia
- ۱۱۹..... ۳-۱۲ خانواده جای (Theaceae)
- ۱۲۰..... ۳-۱۲-۱ جنس کاملیا (Camellia)
- ۱۲۰..... ۳-۱۳ خانواده چنار (Platanaceae)
- ۱۲۲..... ۳-۱۳-۱ جنس چنار (Platanus)
- ۱۲۴..... ۳-۱۴ خانواده خنا (Lythraceae)
- ۱۲۷..... ۳-۱۵ خانواده خرزهره (Apocynaceae)
- ۱۲۷..... ۳-۱۵-۱ جنس خرزهره (Nerium)
- ۱۲۸..... ۳-۱۶ خانواده راش (Fagaceae)
- ۱۲۹..... ۳-۱۶-۱ جنس راش (Fagus)
- ۱۳۰..... ۳-۱۶-۲ جنس بلوط (Quercus)
- ۱۳۲..... ۳-۱۶-۳ جنس شاه‌بلوط (Castanea)

۱۳۲	خانواده رزاسه (Rosaceae)
۱۳۴	۳-۱۷-۱ شیرخشت (Cotoneastre spp.)
۱۳۵	۳-۱۷-۲ جنس زالزالک (Crataegus)
۱۳۷	۳-۱۷-۳ جنس Chaenomeles
۱۳۸	۳-۱۷-۴ جنس سه‌رنگ Photinia
۱۳۹	۳-۱۷-۵ جنس اسپره‌آ (Spiraea)
۱۳۹	گونه‌های مختلف اسپره‌آ
۱۴۲	۳-۱۸ خانواده روناس (Rubiaceae)
۱۴۲	۳-۱۸-۱ جنس گاردنیا (Gardenia)
۱۴۳	۳-۱۹ خانواده زرشک (Berberidaceae)
۱۴۳	۳-۱۹-۱ جنس زرشک (Berberis)
۱۴۴	۳-۲۰ خانواده زیتون (Oleaceae)
۱۴۶	۳-۲۰-۱ جنس Ligustrum
۱۴۸	۳-۲۰-۲ جنس (Syringa)
۱۵۱	۳-۲۰-۳ جنس Jasminum
۱۵۶	۳-۲۰-۴ جنس زبان‌گنجشک (Fraxinus)
۱۵۸	۳-۲۱ خانواده ساکیفراگاسه (Saxifragaceae)
۱۵۸	۳-۲۱-۱ جنس نرگس‌درختی (Philadelphus)
۱۶۰	۳-۲۲ خانواده سزالپیناسه (Caesalpinaceae)
۱۶۰	۳-۲۲-۱ جنس Cercis
۱۶۱	۳-۲۲-۲ جنس لیلکی (Gleditchia)
۱۶۲	۳-۲۳ خانواده سنجد (Elaegnaceae)
۱۶۳	۳-۲۳-۱ جنس سنجد (Elaegmus)
۱۶۴	۳-۲۴ خانواده سیب‌زمینی (Solanaceae)
۱۶۴	۳-۲۴-۱ جنس Cestrum
۱۶۵	۳-۲۵ خانواده شاه‌بلوط هندی (Hippocastanaceae)
۱۶۵	۳-۲۵-۱ جنس Aesculus
۱۶۶	۳-۲۶ خانواده شاهپسند (Verbenaceae)
۱۶۸	۳-۲۶-۱ جنس شاهپسند (Verbena)
۱۷۰	۳-۲۷ خانواده شماد رسمی (Celastraceae)
۱۷۰	۳-۲۷-۱ جنس Euonymus
۱۷۳	۳-۲۸ خانواده شماد فرنگی (Buxaceae)

- ۱۷۴..... ۳-۲۸-۱ جنس شمشاد فرنگی (Buxus)
- ۱۷۵..... ۳-۲۹ خانواده عرعر (Simarubaceae)
- ۱۷۵..... ۳-۲۹-۱ جنس Ailanthus
- ۱۷۵..... ۳-۳۰ خانواده کاپریفولیاسه (Caprifoliace)
- ۱۷۶..... ۳-۳۰-۱ جنس Symphricaropos
- ۱۷۷..... گونه‌های درختچه مروارید
- ۱۷۸..... ۳-۳۰-۲ جنس Viburnum
- ۱۸۰..... ۳-۳۰-۳ جنس آفتی (Sambucus)
- ۱۸۱..... ۳-۳۰-۴ جنس وایگلیا (Weigelia or Diervilia)
- ۱۸۲..... ۳-۳۱ خانواده کالیکانتاسه (Calycanthaceae)
- ۱۸۳..... ۳-۳۱-۱ جنس Calycanthus
- ۱۸۳..... ۳-۳۱-۲ جنس Chimonanthus
- ۱۸۴..... ۳-۳۲ خانواده کورناسه (Cornaceae)
- ۱۸۴..... ۳-۳۲-۱ جنس آکوبا (Acuba)
- ۱۸۶..... ۳-۳۳ خانواده لاله عباسی (Nyctaginaceae)
- ۱۸۶..... ۳-۳۳-۱ جنس گل کاغذی (Bugainvillea)
- ۱۸۹..... ۳-۳۴ خانواده لوراسه (Lauraceae)
- ۱۸۹..... ۳-۳۴-۱ جنس Laurus
- ۱۹۰..... ۳-۳۵ خانواده مگنولیا (Magnoliaceae)
- ۱۹۱..... ۳-۳۵-۱ جنس مگنولیا (Magnolia)
- ۱۹۳..... ۳-۳۵-۲ جنس Liriodendron
- ۱۹۳..... ۳-۳۶ خانواده مالوسه (Malvaceae)
- ۱۹۴..... ۳-۳۶-۱ جنس Hibiscus
- ۱۹۶..... ۳-۳۷ خانواده مورد (Myrtaceae)
- ۱۹۷..... ۳-۳۷-۱ جنس مورد (Myrtus)
- ۱۹۷..... ۳-۳۷-۲ جنس اکالیپتوس (Eucalyptus)
- ۱۹۸..... ۳-۳۸ خانواده کهور (Mimosaceae)
- ۱۹۸..... ۳-۳۸-۱ جنس Albizia
- ۲۰۰..... ۳-۳۹ خانواده نارون (Ulmaceae)
- ۲۰۰..... ۳-۳۹-۱ جنس نارون (Ulmus)
- ۲۰۱..... گونه‌های مختلف نارون
- ۲۰۳..... ۳-۳۹-۲ جنس داغداغان (Celtis)

- ۲۰۴..... ۳-۳۹-۳ جنس درخت آزاد (Zelkova)
- ۲۰۵..... ۳-۴۰ خانواده وربناسه (Verbenaceae)
- ۲۰۵..... ۳-۴۰-۱ جنس کلرودندرون (Clerodendron)
- ۲۰۶..... گونه‌های مختلف کلرودندرون
- ۲۰۹..... ۴ پیچ‌های زینتی
- ۲۰۹..... انواع پیچ‌های زینتی
- ۲۰۹..... ۴-۱ خانواده آرایاسه (Araliaceae)
- ۲۱۰..... ۴-۱-۱ جنس Heder
- ۲۱۲..... واریته‌های مختلف پایتال
- ۲۱۶..... ۴-۲ خانواده آریستولوشیا-زراوند (Aristolochiaceae)
- ۲۱۷..... ۴-۲-۱ جنس آریستولوشیا-زراوند یا پیچ جگربرد (Aristolochia)
- ۲۱۸..... ۴-۳ خانواده آلاله (Ranunculaceae)
- ۲۱۸..... ۴-۳-۱ جنس Clematis
- ۲۱۸..... - کلیماتیس (Clematis spp.)
- ۲۲۱..... ۴-۴ خانواده انجیر (Artocarpaceae)
- ۲۲۱..... ۴-۴-۱ جنس Ficus
- ۲۲۲..... ۴-۵ خانواده بقولات (Leguminosae)
- ۲۲۳..... ۴-۵-۱ جنس Wisteria
- ۲۲۵..... ۴-۶ خانواده بیگونیاسه (Bignoniaceae)
- ۲۲۵..... ۴-۶-۱ جنس Tecoma
- ۲۲۶..... گونه‌های پیچ اناری
- ۲۲۸..... ۴-۷ خانواده سیفلوراسه (Passifloraceae)
- ۲۲۸..... ۴-۷-۱ جنس Passiflora
- ۲۳۰..... ۴-۸ خانواده خرزهره (Apocynaceae)
- ۲۳۰..... ۴-۸-۱ جنس Vinca
- ۲۳۲..... ۴-۹ خانواده شاهپسند (Verbenaceae)
- ۲۳۲..... ۴-۹-۱ جنس Clerodendrum
- ۲۳۳..... ۴-۱۰ خانواده شمشاد رسمی (Celastraceae)
- ۲۳۴..... ۴-۱۰-۱ جنس Euonymus
- ۲۳۴..... ۴-۱۱ خانواده علف هفت‌بند (Polygonaceae)
- ۲۳۵..... ۴-۱۱-۱ جنس Polygonum

۲۴۶.....	خانواده کاپریفولیاسه (Caprifoliaceae)	۴-۱۲
۲۴۶.....	جنس <i>Lonicera</i>	۴-۱۲-۱
۲۴۸.....	خانواده آسکلیپاداسه (Asclepiadaceae)	۴-۱۳
۲۴۸.....	جنس <i>Stephanotis</i>	۴-۱۳-۱
۲۴۰.....	جنس <i>Hoya</i>	۴-۱۳-۲
۲۴۱.....	خانواده گزنه (Urticaceae)	۴-۱۴
۲۴۱.....	جنس (<i>Humulus</i>)	۴-۱۴-۱
۲۴۲.....	خانواده می (Vitaceae)	۴-۱۵
۲۴۳.....	جنس <i>Parthenocissus</i> or <i>Ampelopsis</i>	۴-۱۵-۱
۲۴۳.....	گونه‌های موجب	
۲۴۴.....	جنس سیسوم (<i>Cissus</i>)	۴-۱۵-۲
۲۴۵.....	گونه‌های مختلف سیسوم	
۲۴۷.....	منابع	

پیشگفتار مؤلفین

حمد و سپاس خداوند یکتا را که ستایش مخصوص ذات لایزال اوست. این مجموعه که با هدف تدریس در دانشگاه‌ها و کمک به دانشجویان و علاقه‌مندان تألیف شده است، شامل مباحث مربوط به درختان و درختچه‌ها و پیچ‌های زینتی می‌باشد. به دلیل وابستگی بسیار زیاد درختچه‌ها و پیچ‌ها و عدم وجود منبعی که به این دو مبحث همزمان پرداخته و تصحیح گرفته شد این دو مبحث به منظور دسترسی راحت‌تر و سریع‌تر دانشجویان، در کنار هم مورد بحث قرار گیرد. گیاهان مورد توجه در این کتاب عموماً، گیاهانی هستند که بومی کشور عزیزمان ایران‌اند و در حال حاضر نیز کشت و کار می‌شوند. از این جهت می‌توان گفت این کتاب بسیار کاربردی می‌باشد. در نگارش این کتاب، مؤلفان سعی کردند مطالب را با عکس‌هایی همراه سازند تا علاوه بر گویاتر شدن و وضوح مطالب، خواننده ویژگی و حتی نام گیاه را بهتر به خاطر بسپارد. در نگارش این کتاب از منابع بسیاری کمک گرفته شده که بر جامعیت این مجموعه می‌افزاید.

در پایان از خوانندگان گرامی تقاضا می‌شود تا با ایشادات و انتقادات خود مؤلفان را در هر چه بهتر کردن این مجموعه در چاپ‌های آینده کمک کنند.

با آرزوی موفقیت برای دوستان طبعیت

مؤلفین، تابستان ۱۳۹۱